

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 13.9.2017
COM(2017) 479 final

Limité cabinets
Embargo jusqu'à l'adoption

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

**Επενδύοντας στην έξυπνη, καινοτόμο και βιώσιμη βιομηχανία
Μια ανανεωμένη στρατηγική για τη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ**

1. Η βιομηχανία της Ευρώπης σε μια νέα βιομηχανική εποχή

Ως βασική κινητήρια δύναμη για την παραγωγικότητα και την καινοτομία, η βιομηχανία ήταν ανέκαθεν ακρογωνιαίος λίθος της οικονομικής ευημερίας στην Ευρώπη. Μπορούμε να στηριχθούμε σε μια ισχυρή βιομηχανική βάση, αλλά απαιτούνται σημαντικές προσπάθειες από τα κράτη μέλη, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και, κυρίως, από την ίδια τη βιομηχανία για τη διατήρηση και ενίσχυση της βιομηχανικής υπεροχής της Ευρώπης στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, των προκλήσεων βιωσιμότητας και της ταχείας εξέλιξης της τεχνολογίας.

Οι πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του Προέδρου Juncker υπογράμμισαν τη σημασία μιας ισχυρής βιομηχανίας με υψηλές επιδόσεις για το μέλλον της οικονομίας της Ευρώπης και την ανάγκη να επανέλθει το ποσοστό που κατέχει η βιομηχανική παραγωγή στο ΑΕΠ της ΕΕ στο 20 % έως το 2020. Η βιομηχανία παρέχει 36 εκατομμύρια άμεσες θέσεις εργασίας¹ και συμβάλλει στο υψηλό επίπεδο διαβίωσης των πολιτών μας. Διαδραματίζει βασικό ρόλο στην υποστήριξη της παγκόσμιας πρωτοκαθεδρίας και του διεθνούς κύρους της Ευρώπης. Επίσης, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πολύ πρόσφατα υπενθύμισε και πάλι τη σημασία της ευρωπαϊκής βιομηχανικής βάσης ως βασικό επίκεντρο των πολιτικών μας².

Η Ευρώπη είναι ο παγκόσμιος ηγέτης σε πολλούς κλάδους, ιδίως σε προηγμένα προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας και χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Η θέση αυτή βασίστηκε σε μια μεγάλη ενιαία αγορά με 500 εκατομμύρια καταναλωτές, ισχυρές αλυσίδες αξίας, ειδικευμένο και ταλαντούχο εργατικό δυναμικό και επιστημονική βάση παγκόσμιας εμβέλειας. Ωστόσο, απαιτούνται σημαντικές προσπάθειες για να προσαρμοστούμε στις προκλήσεις και να αξιοποιήσουμε τις τεράστιες ευκαιρίες της νέας βιομηχανικής εποχής³.

Τα χαρακτηριστικά αυτής της νέας βιομηχανικής εποχής είναι ο ταχύς ρυθμός των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών μεταβολών, καθώς και τα τεχνολογικά επιτεύγματα σε τομείς, όπως η ρομποτική, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων, η τεχνητή νοημοσύνη, τα ενεργειακά συστήματα και η βιοοικονομία. Ο αυτοματισμός, υπό την επίδραση των τεχνολογιών της πληροφορίας, αλλάζει τις παραδοσιακές διαδικασίες παραγωγής και τη φύση της εργασίας. Η βιομηχανία ενσωματώνεται όλο και περισσότερο σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας με ισχυρές συνιστώσες υπηρεσιών. Τα αναδυόμενα επιχειρηματικά μοντέλα διαταράσσουν τις παραδοσιακές αγορές.

Η καινοτομία αυτή καθαυτή και η δημιουργία αξίας αλλάζουν εις βάθος, ωθούμενες από μια νέα γενιά καταναλωτών που προσδοκούν συνδημιουργία αξίας, διασύνδεση και μετρήσιμες επιδόσεις σε πραγματικό χρόνο. Αυτό καθιστά επίσης ασαφή τη διάκριση μεταξύ μεταποίησης και υπηρεσιών. Τα δεδομένα καθίστανται ο νέος ανταγωνιστικό παράγοντας

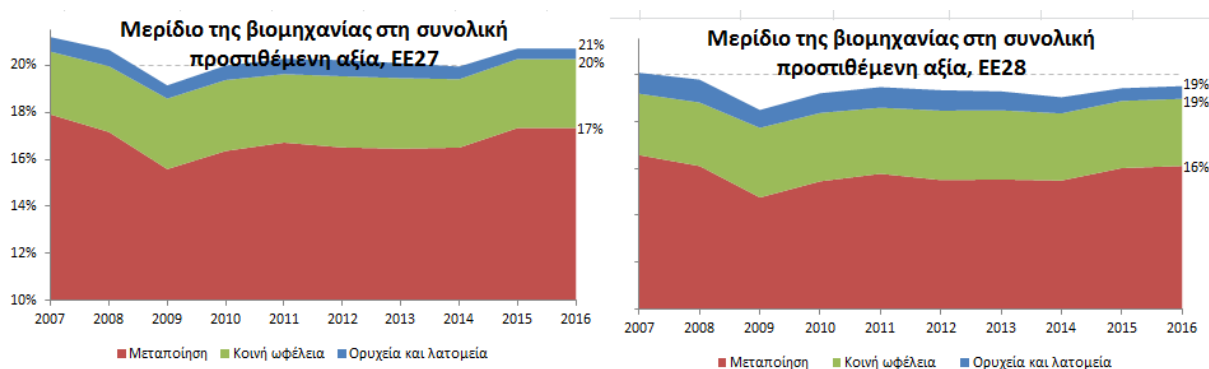
¹ Τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία περιλαμβάνουν μεταποιητικές βιομηχανίες, εξορυκτικές βιομηχανίες και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας. Δεν περιλαμβάνουν τις επιχειρηματικές υπηρεσίες και τις κατασκευές, οι οποίες ωστόσο συνδέονται στενά με τη βιομηχανία της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα του αυξανόμενου ρόλου των αλυσίδων αξίας και της υπηρεσιοποίησης.

² <http://www.europarl.europa.eu/the-president/en/newsroom/speech-by-the-president-of-the-european-parliament-antonio-tajani-to-the-european-council-meeting-on-22-june-2017>.

³ Βλ. το έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με την τιθάσευση της παγκοσμιοποίησης, COM(2017) 240.

στον συνδεδεμένο κόσμο μας. Επίσης, δεδομένου ότι η στενότητα των φυσικών πόρων και η αλλαγή του κλίματος καθίσταται ολοένα και πιο απτή πραγματικότητα, η ζήτηση για βιώσιμα προϊόντα και κυκλική κατανάλωση θα αυξηθεί εκθετικά.

Οι τάσεις αυτές είναι πραγματικές και μη αναστρέψιμες και η βιομηχανία έχει αρχίσει να εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες που προσφέρουν. Η βιομηχανία της ΕΕ κατόρθωσε να αναστρέψει την κάμψη των μεριδίων αγοράς των εξαγωγών της βιομηχανίας της ΕΕ και του μεριδίου της βιομηχανίας στη συνολική προστιθέμενη αξία. Τα μερίδια αγοράς των εξαγωγών της ΕΕ αυξάνονται σταδιακά για τα εμπορεύματα και διατηρούνται σταθερά για τις υπηρεσίες. Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της βιομηχανίας για την ΕΕ27⁴ αυξήθηκε κατά 6,4 % μεταξύ 2009 και 2016 και κατά 4,7 % για την ΕΕ28. Η συμβολή των μεταποιητικών βιομηχανιών και οι μεταποιητικές εισροές από τις εξορυκτικές βιομηχανίες και τους κλάδους των υπηρεσιών κοινής ωφελείας στη συνολική προστιθέμενη αξία στην ΕΕ των 27 αντιστοιχούσε σε 21 % (19 % στην ΕΕ28) το 2016⁵. Η προστιθέμενη αξία μόνο της μεταποίησης αυξήθηκε κατά 25 % στην ΕΕ27 (23 % στην ΕΕ28) σε πραγματικούς όρους από το 2009, ενώ το μερίδιό της ως ποσοστό της οικονομίας αυξήθηκε από 15,5 % (14,7 % στην ΕΕ28) σε 17,1 % (16,1 % στην ΕΕ28).

Πηγή: Eurostat⁶

Η φθίνουσα τάση της απασχόλησης στη βιομηχανία έχει επίσης αντιστραφεί. Μεταξύ 2009 και 2013, η απασχόληση στη βιομηχανία μειώθηκε κατά 1,8 εκατομμύρια (5,4 %) στην ΕΕ27, όμως, από το 2013, πάνω από 1,5 εκατομμύρια καθαρές νέες θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν στη βιομηχανία. Στον μεταποιητικό τομέα, οι θέσεις εργασίας αυξήθηκαν σε ακόμη υψηλότερο ποσοστό, κυρίως σε καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας μηχανικών, επαγγελματιών και διοικητικών στελεχών⁷. Η αύξηση στην προστιθέμενη αξία της βιομηχανίας και στην απασχόληση αντικατοπτρίζεται επίσης από ετήσιο ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας στη βιομηχανία της ΕΕ της τάξεως του 2,7 % κατά μέσο όρο από το 2009 έως το 2016. Η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στην ΕΕ είναι συγκριτικά καλύτερη από άλλες μεγάλες οικονομίες όπως οι ΗΠΑ (+ 0,7 % ετησίως κατά μέσο όρο για την περίοδο 2009-2015), η Ιαπωνία (+ 3,4 %) και η Νότια Κορέα (2,3 %)⁸.

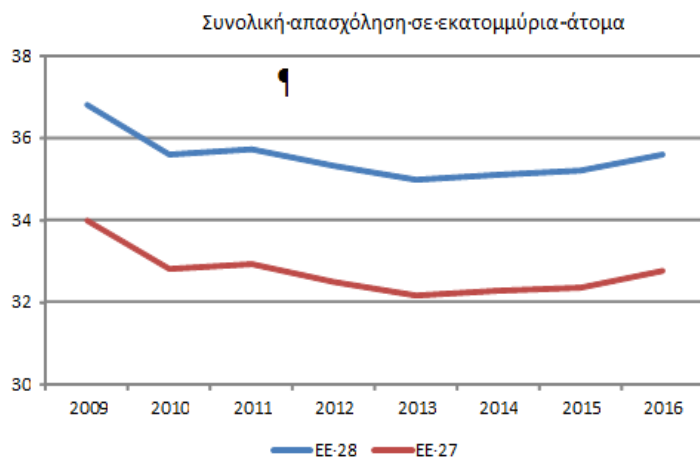
⁴ Οι αναφορές στην ΕΕ27 σε όλο το κείμενο αναφέρονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς το Ηνωμένο Βασίλειο.

⁵ Ως ανωτέρω (υποσημείωση 1), στα στοιχεία αυτά δεν περιλαμβάνονται οι επιχειρηματικές υπηρεσίες και οι κατασκευές.

⁶ Τα στοιχεία για το 2016 είναι προσωρινά.

⁷ Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Απασχόλησης 2017.

⁸ Στοιχεία του ΟΟΣΑ με βάση τον αριθμό των απασχολούμενων ατόμων.

Πηγή: Eurostat

Πρέπει να συνεχίσουμε να είμαστε σε εγρήγορση ώστε να αντιμετωπίζουμε τις αλλαγές στις αλυσίδες αξίας, τις προκλήσεις βιωσιμότητας, τις αλλαγές στην παγκόσμια ζήτηση, καθώς και τις εναπομένουσες διαρθρωτικές αδυναμίες στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Οι ΜΜΕ εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα ευάλωτες. Πολλοί άνθρωποι εξακολουθούν να μην διαθέτουν τις δεξιότητες που χρειάζεται η βιομηχανία για το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Το αυξανόμενο χάσμα παραγωγικότητας μεταξύ των τεχνολογιών που κατέχουν ηγετική θέση και των ουραγών παρεμποδίζει τη δυναμική ανάπτυξη και υπονομεύει την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση καθώς και την εδαφική συνοχή. Το αυξανόμενο χάσμα παραγωγικότητας μεταξύ αυτών που κατέχουν ηγετική θέση στην τεχνολογία και των ουραγών παρεμποδίζει τη δυναμική ανάπτυξη και υπονομεύει την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση καθώς και την εδαφική συνοχή. Οι ανταγωνιστές της Ευρώπης πραγματοποιούν σημαντικές επενδύσεις για την αναβάθμιση της βιομηχανίας τους· ο δείκτης επενδύσεων στην ΕΕ δεν έχει ακόμα επανέλθει στο ιστορικό μέσο επίπεδό του⁹. Ταυτόχρονα, το χάσμα καινοτομίας της ΕΕ με ορισμένες χώρες αυξάνεται¹⁰ και μεγάλες οικονομίες, όπως η Κίνα, έχουν αρχίσει να την ανταγωνίζονται σε εκείνα ακριβώς τα τμήματα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας στα οποία η Ευρώπη τα καταφέρνει καλύτερα.

Συνεπώς, πρέπει να ενισχύσουμε την ικανότητα της βιομηχανίας μας για συνεχή προσαρμογή και καινοτομία, διευκολύνοντας τις επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και αποδεχόμενοι τις αλλαγές που προκαλούνται από την αυξημένη ψηφιοποίηση και τη μετάβαση σε μια πιο κυκλική οικονομία με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Πρέπει όμως και οι επιχειρήσεις να καταβάλουν τις προσπάθειες που τους αναλογούν, με αναβάθμιση της τεχνολογικής βάσης, εξασφάλιση της ανταπόκρισης των επιχειρηματικών μοντέλων στις πιθανές μελλοντικές εξελίξεις, και εσωτερίκευση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της καινοτομίας.

Ο βιομηχανικός μετασχηματισμός προσφέρει τεράστιες ευκαιρίες, που για να αξιοποιηθούν όμως θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις σε προηγμένες μεθόδους παραγωγής, στις δεξιότητες και τα talenta των ανθρώπων, καθώς και σε άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως η έρευνα και η καινοτομία. Ο επιταχυνόμενος μετασχηματισμός απαιτεί επίσης καλύτερη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Με την τεχνολογία σε ηγετικό ρόλο, μια σύγχρονη βιομηχανική πολιτική μπορεί να αναζωογονήσει τις περιφέρειες της ΕΕ και να αναπτύξει την

⁹ Το μέσο ποσοστό επενδύσεων για την περίοδο 1996-2007 ανέρχεται σε 21,4 %

¹⁰ Όπως η Νότια Κορέα και η Ιαπωνία. Βλ. ευρωπαϊκό πίνακα αποτελεσμάτων καινοτομίας 2017.

ανθεκτικότητα που απαιτείται για την προσαρμογή στο μεταβαλλόμενο παγκόσμιο περιβάλλον.

2. Ενίσχυση της βιομηχανίας της Ευρώπης

Η δημιουργία θέσεων εργασίας και η ανάπτυξη μέσω της καινοτομίας και των επενδύσεων έχει κεντρική θέση στις βασικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής και ιδίως το επενδυτικό σχέδιο, τη στρατηγική για την ενιαία αγορά, την ένωση κεφαλαιαγορών, τη στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά και το νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη¹¹. Η δημιουργία της ενεργειακής ένωσης, με τη φιλόδοξη και μακρόπνοη πολιτική της για το κλίμα, το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία και η θέση στην πρώτη γραμμή της εφαρμογής των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης για το 2030 μπορούν επίσης να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη¹². Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση της βιομηχανικής καινοτομίας και η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την εφαρμογή εθνικών μεταρρυθμίσεων οι οποίες στηρίζουν την απασχόληση, την ανάπτυξη και τις επενδύσεις. Στο έγγραφο προβληματισμού σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ¹³ σημειώνεται ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να καθιστά την ευρωπαϊκή οικονομία ισχυρότερη και ανθεκτικότερη.

Η εγκάρσια πολιτική της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η οποία θα πρέπει να συμπληρώνεται από παρόμοιες προσπάθειες εκ μέρους των κρατών μελών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, συμβάλλει στην επίτευξη καλύτερης νομοθεσίας και καλύτερων αποτελεσμάτων για την κοινωνία. Η νομοθεσία υψηλής ποιότητας, παρέχει την αναγκαία ασφάλεια για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

- Η βελτίωση της νομοθεσίας εξασφαλίζει ότι οι οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις αξιολογούνται συστηματικά και ενσωματώνει την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία, την ψηφιοποίηση, τις επενδύσεις, τις ΜΜΕ, την κοινωνική προστασία και την προστασία των καταναλωτών καθώς και το περιβάλλον στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ. Έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι η νέα νομοθεσία επιτυγχάνει τους στόχους της με το μικρότερο δυνατό κόστος και ότι η υφιστάμενη νομοθεσία ελέγχεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να εντοπίζεται και να αντιμετωπίζεται η περιττή γραφειοκρατία.
- Παράλληλα, το πρόγραμμα της Επιτροπής για την καταλληλότητα του κανονιστικού πλαισίου εξακολουθεί να παράγει αποτελέσματα μέσω της απλούστευσης της ισχύουσας νομοθεσίας και της μείωσης του περιττού κόστους¹⁴. Η πλατφόρμα REFIT¹⁵ και ο συνδεδεμένος με αυτήν ιστότοπος «Lighten the Load» (ελάφρυνση του βάρους) καλούν

¹¹ COM(2014) 903, COM(2015) 192, COM(2015) 468, COM(2015) 550, COM(2016) 381.

¹² COM(2015) 80, COM(2015) 614, COM(2016) 739.

¹³ COM(2017) 358.

¹⁴ Ο πίνακας αποτελεσμάτων REFIT: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_en. Για παράδειγμα, η νέα μονοαπευθυντική θυρίδα στον τομέα του ΦΠΑ για τις πωλήσεις μέσω Διαδικτύου και οι εναρμονισμένοι γενικοί κανόνες για την προστασία των δεδομένων, που αντικαθιστούν 28 εθνικές διατάξεις, αναμένεται να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να εξοικονομήσουν περίπου 2,3 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-platform_en.

επίσης τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν προτάσεις και επανεξετάζουν σχετικές προτάσεις από τις επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών σχετικά με το πώς μπορεί να απλουστευθεί η νομοθεσία.

- Η ενεργός συμμετοχή των ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, είναι ζωτικής σημασίας για τη συμβολή στη βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας της Ένωσης¹⁶. Η Επιτροπή ως εκ τούτου καλεί τα ενδιαφερόμενα μέρη να της κοινοποιήσουν τις απόψεις τους σε πρώιμο στάδιο σχετικά με τις πρωτοβουλίες και τις αξιολογήσεις της. Δέχεται επίσης ευχαρίστως λεπτομερή στοιχεία και εισηγήσεις στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων της καθώς και ανατροφοδότηση σχετικά με τις προτάσεις της.

Ο ισχυρός βιομηχανικός προσανατολισμός αυτών των πολιτικών έχει συμπληρωθεί με ειδικά τομεακά μέτρα, όπως στην περίπτωση της χαλυβουργίας και της διαστημικής και αμυντικής βιομηχανίας¹⁷, καθώς και με ιδιαίτερη έμφαση σε βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής.

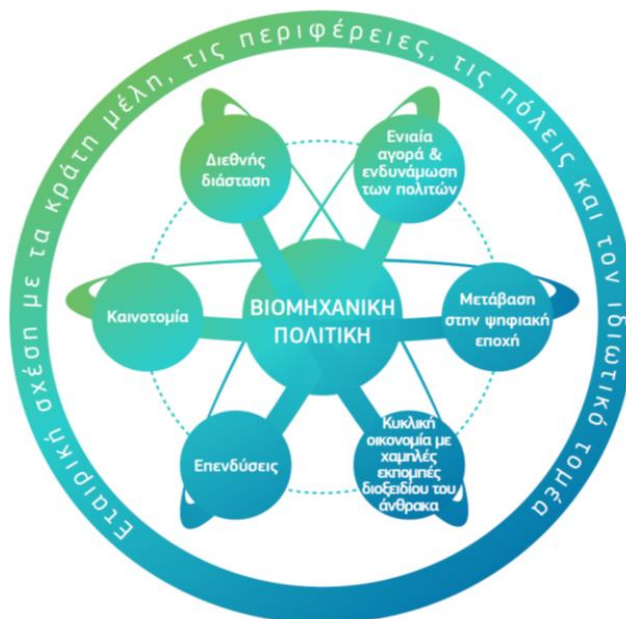
- Με την ανακοίνωση «Χαλυβουργία: Εξασφάλιση βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης στην Ευρώπη», η Επιτροπή έλαβε μέτρα για να ενισχύσει την άμυνα της ΕΕ έναντι αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Προτάθηκε η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο ως ανταπόκριση σε μακροπρόθεσμες προκλήσεις και ζητήματα βιωσιμότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας χάλυβα, ιδίως μέσω του εκσυγχρονισμού και των επενδύσεων στην καινοτομία (π.χ. μέσω συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα).
- Λαμβάνοντας υπόψη τη στρατηγική διάσταση του διαστημικού τομέα για την Ευρώπη, η Επιτροπή εξέδωσε τη «Διαστημική στρατηγική για την Ευρώπη» τον Οκτώβριο του 2016 προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη που προσφέρει το διάστημα για την ευρωπαϊκή κοινωνία και οικονομία, να δημιουργηθούν τα κατάλληλα οικοσυστήματα στην Ευρώπη για νεοσύστατες επιχειρήσεις σχετικές με το διάστημα, να προωθηθεί η παγκόσμια πρωτοκαθεδρία της Ευρώπης στον τομέα του διαστήματος και να αυξηθεί το μερίδιό της στις παγκόσμιες διαστημικές αγορές.

Έχει πλέον φτάσει η στιγμή να προβούμε σε απολογισμό της επιτευχθείσας προόδου και να αντιμετωπίσουμε τα τυχόν εναπομένοντα κενά. Όπως προκύπτει από το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017¹⁸, και από τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2016 και της 23ης Ιουνίου 2017, καθώς και από το τεράστιο ενδιαφέρον και τη στήριξη από την ευρύτερη κοινότητα των ενδιαφερομένων, υπάρχει ευρεία συμφωνία σχετικά με την ανάγκη για ένα **ολιστικό και προσανατολισμένο προς το μέλλον όραμα για την ευρωπαϊκή βιομηχανία**. Αυτό θα μας επιτρέψει να ενεργήσουμε από κοινού, στη βάση των δέκα πολιτικών προτεραιοτήτων της Επιτροπής, για την ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης της Ευρώπης.

¹⁶ Μπορείτε να συμβάλετε στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_en.

¹⁷ COM(2016) 155, COM(2016) 705, COM(2016) 950.

¹⁸ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Ιουλίου 2017 για την ανάπτυξη μιας φιλόδοξης βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ ως στρατηγική προτεραιότητα για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την καινοτομία στην Ευρώπη.

Με βάση την Ευρωπαϊκή Ημέρα Βιομηχανίας νωρίτερα κατά το τρέχον έτος και τις διάφορες εισηγήσεις ενδιαφερόμενων, η παρούσα ανακοίνωση ανταποκρίνεται σε αυτή την ανάγκη, με τη διατύπωση στρατηγικής για μια έξυπνη, καινοτόμο και βιώσιμη βιομηχανία που συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση και την ανάπτυξη, προς όφελος όλων. Η υλοποίηση αυτής της στρατηγικής θα απαιτήσει την από κοινού δέσμευση και συστηματικές προσπάθειες από τη βιομηχανία καθώς και από όλους τους σχετικούς ενωσιακούς, εθνικούς και περιφερειακούς παράγοντες.

➤ Η πρώτη Ευρωπαϊκή Ημέρα Βιομηχανίας πραγματοποιήθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2017 και συγκέντρωσε περίπου 600 συμμετέχοντες από ένα ευρύ φάσμα βιομηχανικών κλάδων και την κοινωνία των πολιτών από ολόκληρη την Ένωση, για να συζητηθεί τι έχει επιτύχει η βιομηχανική πολιτική της ΕΕ και ποιες είναι οι μελλοντικές προοπτικές της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Οι συζητήσεις έδειξαν ευρεία συναίνεση ως προς το ότι οι ισχύουσες πολιτικές της ΕΕ συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των μακροπρόθεσμων προκλήσεων για τη βιομηχανία, καθώς και στην χαρτογράφηση των τομέων όπου απαιτείται η ανάληψη περαιτέρω δράσης.

Θα πρέπει, ως εκ τούτου, να ενισχύσουμε περαιτέρω την επιτυχή συνεργασία που εγκαινιάστηκε κατά την πρώτη Ευρωπαϊκή Ημέρα Βιομηχανίας και να την καταστήσουμε ένα τακτικό και διαρθρωμένο στοιχείο.

3. Βαθύτερη και δικαιότερη ενιαία αγορά: παροχή δυνατοτήτων στους πολίτες και τις επιχειρήσεις

Η βαθύτερη και δικαιότερη ενιαία αγορά αποτελεί τον πυρήνα της επιτυχίας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Πρέπει να διευκολύνει την ένταξη των εταιρειών μας στις ευρωπαϊκές και τις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας και να ενεργεί ως βασική κινητήρια δύναμη της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας. Ταυτόχρονα, πρέπει να βοηθά τη βιομηχανία, τους πολίτες και τις τοπικές κοινότητες να προσαρμόζονται στις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές αλλαγές. Τα οφέλη από τον μετασχηματισμό της βιομηχανίας πρέπει να διαδίδονται ευρέως και αυτοί που χάνουν πρέπει να μπορούν να βρίσκουν ευκαιρίες και στήριξη για την προσαρμογή. Η δια βίου μάθηση, η ισότητα των ευκαιριών και η δίκαιη

πρόσβαση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την τεχνολογία βρίσκονται στο επίκεντρο της οικοδόμησης της σχετικής ανθεκτικότητας.

Η Επιτροπή έχει προωθήσει μια σειρά μέτρων κατά τα τελευταία δύο έτη προκειμένου να επιτρέψει στην Ευρώπη και τις επιχειρήσεις της να δρέψουν τα οφέλη της ενιαίας αγοράς. Η Ευρωπαϊκή ατζέντα για τη συνεργατική οικονομία¹⁹ προωθεί την ισόρροπη ανάπτυξη των συνεργατικών επιχειρηματικών μοντέλων που έχουν επίσης σημαντικές δυνατότητες προώθησης της αποδοτικής χρήσης των πόρων στην οικονομία. Ο εκσυγχρονισμός του συστήματος τυποποίησης²⁰ θα βοηθήσει να αναπτυχθούν έγκαιρα πρότυπα προσανατολισμένα στην αγορά, τα οποία θα επιτρέπουν στις βιομηχανίες μας να αξιοποιούν ευκαιρίες σε αναδυόμενα τμήματα της αγοράς. Η φετινή δέσμη μέτρων για τις υπηρεσίες²¹ αντιμετωπίζει τα δυσανάλογα κανονιστικά εμπόδια, διευκολύνει την κινητικότητα των επαγγελματιών και εξορθολογίζει τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν οι πάροχοι υπηρεσιών κατά την επέκταση των δραστηριοτήτων τους σε άλλες χώρες της ΕΕ. Πιο πρόσφατα, η δέσμη μέτρων για τη συμμόρφωση²² δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς και στη βοήθεια προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις να καταστήσουν την ενιαία αγορά μια απτή πραγματικότητα στην πράξη.

Για την περαιτέρω ενίσχυση της ενιαίας αγοράς, η Επιτροπή θα προτείνει επίσης κανόνες για την απλούστευση της λειτουργίας της αμοιβαίας αναγνώρισης και θα αναθεωρήσει το εγχειρίδιο κανόνων για την εποπτεία της αγοράς, προκειμένου να διασφαλίσει την ασφάλεια των προϊόντων και να βοηθήσει περισσότερο τις 500 και πλέον εθνικές αρχές εποπτείας της αγοράς στον συντονισμό και την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Θα παρουσιάσει σειρά πρωτοβουλιών με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου της πνευματικής ιδιοκτησίας. Προκειμένου να βοηθηθούν οι αρχές να χρησιμοποιούν καλύτερα τις δημόσιες συμβάσεις ως κινητήρια δύναμη για την έξυπνη, βιώσιμη και καινοτόμο τεχνολογία, η Επιτροπή θα προτείνει επιπλέον μέτρα για την προώθηση της στρατηγικής χρήσης των δημόσιων συμβάσεων και να βοηθήσει τα κράτη μέλη όσον αφορά πτυχές των μεγάλων έργων υποδομής που σχετίζονται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

Για να αντιμετωπιστεί η σημαντική πίεση προσαρμογής που ασκεί ο εν εξελίξει μετασχηματισμός της βιομηχανίας στην ευρωπαϊκή βιομηχανία και στο εργατικό δυναμικό της, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας και στη βοήθεια προς τους πολίτες και τις κοινότητες να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες αλλαγής. Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι άνθρωποι είναι εξοπλισμένοι με τις κατάλληλες δεξιότητες για την προώθηση τέτοιων αλλαγών και την αποφυγή της διεύρυνσης των κοινωνικών διαφορών. Οι δεξιότητες αυτές πρέπει να αναπτύσσονται αρκετά πριν από την είσοδο στην αγορά εργασίας και να επικαιροποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου. Η συμμετοχή των βασικών ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, έχει ουσιώδη σημασία εν προκειμένω.

Το θεματολόγιο δεξιοτήτων της ΕΕ²³ καθορίζει δέκα βασικές δράσεις για τη βελτίωση των δεξιοτήτων στην Ευρώπη, που καλύπτουν το φάσμα από βασικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του χάσματος βασικών δεξιοτήτων που πλήττει περισσότερα από 70 εκατομμύρια ενήλικες στην Ευρώπη, ως μέτρα που θα στηρίζουν την ανάπτυξη και την

¹⁹ COM(2016) 356.

²⁰ COM(2016) 358.

²¹ COM(2016) 820, COM(2016) 821, COM(2016) 822, COM(2016) 824.

²² COM(2017) 255, COM(2017) 256, COM(2017) 257.

²³ COM(2016) 381.

πρόβλεψη δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου σε αναδυόμενους τομείς. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ, υποστηρίζει τα κράτη μέλη ώστε να αναπτύξουν εθνικές στρατηγικές δεξιοτήτων. Η μακρόπνοη προσέγγιση της Επιτροπής με βάση ένα σχέδιο στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία στο θέμα των δεξιοτήτων²⁴ θα επεκταθεί σύντομα σε περαιτέρω καίριους βιομηχανικούς κλάδους, όπως οι κατασκευές, ο χάλυβας, η χαρτοβιομηχανία, οι πράσινες τεχνολογίες και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι προσθετικές κατασκευές και οι θαλάσσιες μεταφορές. Ο συνασπισμός για τις ψηφιακές δεξιότητες και τις θέσεις εργασίας²⁵ προτείνει συγκεκριμένη δράση για την κατάρτιση και την επανεκπαίδευση των ευρωπαϊκών πολιτών και του εργατικού δυναμικού στον απόηχο της ψηφιοποίησης. Ο πρόσφατα ιδρυθείς ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων²⁶ αντιμετωπίζει διεξοδικά το μέλλον της εργασίας και την αναδυόμενη ψηφιακή αγορά εργασίας. Μεταξύ άλλων, έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που συνδέονται με τις νέες και μη τυπικές μορφές σχέσεων εργασίας, τις συνθήκες εργασίας και την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει περαιτέρω τον προσανατολισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στα αποτελέσματα, προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα και η ανταγωνιστικότητα των αγορών εργασίας. Οι εθνικές πολιτικές για την αγορά εργασίας διαδραματίζουν καίριο ρόλο για την πρόβλεψη των μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες και τη χρήση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την καλύτερη διαχείριση της αλλαγής και την παροχή της κατάλληλης κατάρτισης. Το πρόγραμμα Erasmus+ αποτελεί επίσης βασικό εργαλείο με το οποίο ενεργοποιούνται οι νέες γνώσεις και δεξιότητες. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση παρέχει στήριξη σε εργαζομένους που πέφτουν θύματα εκτεταμένων απολύσεων λόγω της παγκοσμιοποίησης ή της κρίσης.

4. Αναβάθμιση της βιομηχανίας για την ψηφιακή εποχή

Το μέλλον της βιομηχανίας θα είναι ψηφιακό. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι στο επίκεντρο της εν εξελίξει βιομηχανικής επανάστασης. Η πρόοδος σε τεχνολογίες όπως τα μαζικά δεδομένα, η τεχνητή νοημοσύνη και η ρομποτική, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων και η πληροφορική υψηλών επιδόσεων έχουν ως αποτέλεσμα να επηρεάζεται η ίδια η φύση της εργασίας και της κοινωνίας στο σύνολό της²⁷. Με την εμφάνιση των ψηφιακών τεχνολογιών, η συνιστώσα «υπηρεσίες» της βιομηχανίας καθίσταται όλο και πιο σημαντική. Η ενίσχυση της υιοθέτησης έξυπνων τεχνολογιών σε όλα τα στάδια των βιομηχανικών αλυσίδων αξίας, καθώς και μεταξύ τους, και η προώθηση της ανάπτυξης των επιχειρήσεων είναι ως εκ τούτου κομβικής σημασίας για την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης.

Η Ευρώπη ηγείται σε παγκόσμια κλίμακα σε πολλές μεταποιητικές βιομηχανίες και οι επιχειρήσεις της είναι συχνά στην πρώτη γραμμή της ψηφιοποίησης και του αυτοματισμού σε βασικούς τομείς της βιομηχανίας²⁸. Ο ρόλος της Ευρώπης στην οικονομία δεδομένων και

²⁴ Το σχέδιο στρατηγικής εφαρμόζεται πιλοτικά σε έξι τομείς: αυτοκινητοβιομηχανία, άμυνα, θαλάσσιες τεχνολογίες, κλωστοϋφαντουργία, ένδυση, δέρμα και είδη υπόδησης, διάστημα και τουρισμό: https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/skills_en.

²⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-skills-jobs-coalition>.

²⁶ COM(2017) 250.

²⁷ Ο συνδυασμένος οικονομικός αντίκτυπος της αυτοματοποίησης των γνώσεων, της εργασίας των ρομπότ και των αυτόνομων οχημάτων εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 12 τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως έως το 2025, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης της παραγωγικότητας. Βλ. COM(2017) 228.

²⁸ Η Ευρώπη κατέχει παγκόσμιο μερίδιο αγοράς 33 % στη ρομποτική, 30 % στα ενσωματωμένα συστήματα, 55 % στους ημιαγωγούς της αυτοκινητοβιομηχανίας, 20 % στον εξοπλισμό ημιαγωγών και 20 % στα δομικά στοιχεία φωτονικής.

πλατφορμών είναι περιορισμένος και η υιοθέτηση της ψηφιακής τεχνολογίας από τις ΜΜΕ είναι χαμηλή²⁹. Μόνο το ένα πέμπτο των εταιρειών στην ΕΕ εμφανίζει υψηλό βαθμό ψηφιοποίησης³⁰. Οι εταιρείες πρέπει, με τη σειρά τους, να καταβάλουν τις προσπάθειες που τους αναλογούν με ανάληψη της αρχικής επένδυσης σε ψηφιακές τεχνολογίες και, στη συνέχεια, να αξιοποιήσουν τα κέρδη παραγωγικότητας και τα πλεονεκτήματα καινοτομίας που προσφέρουν οι τεχνολογίες αυτές. Τα επιχειρηματικά μοντέλα και διαδικασίες μπορεί να αλλάζουν, τα διευθυντικά στελέχη και οι υπάλληλοι μπορεί να χρειαστεί να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, και ο ρυθμός του μετασχηματισμού μπορεί να επιταχυνθεί. Όμως, η αποποίηση της ψηφιοποίησης θα επιφέρει επίσης αλλαγές με την μορφή της πιθανής απώλειας ανταγωνιστικότητας, μεριδίου αγοράς και, εντέλει, θέσεων απασχόλησης, που στη χειρότερη περίπτωση θα απειλούν την ίδια την ύπαρξη της επιχείρησης.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η συνολική στρατηγική σχετικά με την ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας³¹ αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην ευρύτερη ψηφιοποίηση της βιομηχανίας. Η ευρωπαϊκή πλατφόρμα των εθνικών πρωτοβουλιών για την ψηφιοποίηση που δρομολογήθηκε τον Μάρτιο έθεσε σε εφαρμογή ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο συντονισμού και ενισχύει τις πολιτικές ψηφιοποίησης σε όλα τα κράτη μέλη³². Η Επιτροπή επενδύει επίσης στην ανάπτυξη κόμβων ψηφιακής καινοτομίας και άλλων κέντρων τεχνολογίας, ώστε να προσφέρει στις επιχειρήσεις της ΕΕ περισσότερες και καλύτερα συντονισμένες υπηρεσίες στήριξης. Αυτό βοηθά στο να προσεγγίσει τις επιχειρήσεις που δεν έχουν ακόμη δραστηριοποιηθεί όσον αφορά τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Οι ψηφιακές βιομηχανικές πλατφόρμες (π.χ. βιομηχανικό διαδίκτυο και βιομηχανικές πλατφόρμες δεδομένων) θα βοηθήσουν στο να συγκεντρωθούν διαφορετικές τεχνολογίες και εφαρμογές, διευκολύνοντας την ανάπτυξη νέων προϊόντων και διαδικασιών και ιδίως νέων επιχειρηματικών μοντέλων και μοντέλων υπηρεσιών. Η Επιτροπή προκηρύσσει ειδικές προσκλήσεις για την υποστήριξη της ανάπτυξης τους σε μια σειρά τομέων, όπως η αυτοματοποίηση και η συνεργασία στον τομέα της μεταποίησης, η γεωργία ακριβείας, και η ενέργεια.

Πολλές άλλες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά ωθούν την ψηφιοποίηση της βιομηχανίας και τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων υπηρεσιών, μεταξύ άλλων μέσω δράσεων για την τυποποίηση των ΤΠΕ³³, τη δημόσια διοίκηση³⁴, τις συνδέσεις υψηλής ταχύτητας (μεταξύ άλλων 5G) και το Διαδίκτυο των Πραγμάτων. Όμως, η ενδιάμεση αξιολόγηση της στρατηγικής³⁵ δείχνει ότι η Ευρώπη πρέπει να προχωρήσει περαιτέρω. Η Επιτροπή θα προτείνει, στο πλαίσιο αυτής της εντολής, ορισμένες άλλες φιλόδοξες πρωτοβουλίες για να δώσει στην ευρωπαϊκή βιομηχανία την ψηφιακή ενιαία αγορά που χρειάζεται. Οι πρωτοβουλίες αυτές αφορούν θέματα όπως η ανάπτυξη της οικονομίας των δεδομένων, της τεχνητής νοημοσύνης και της πληροφορικής υψηλών επιδόσεων, τα οποία είναι ζωτικής σημασίας για τα έξυπνα βιομηχανικά οικοσυστήματα και τις εφαρμογές δεδομένων μεγάλης κλίμακας.

²⁹ Σύμφωνα με μια μελέτη της Roland Berger για την ψηφιακή ετοιμότητα της βιομηχανίας, περίπου 60 % των μεγάλων βιομηχανιών και πάνω από 90 % των ΜΜΕ υστερούν στην ψηφιακή καινοτομία.

³⁰ Έκθεση προόδου για την ψηφιακή Ευρώπη, SWD(2017) 160.

³¹ COM(2016) 180.

³² 15 κράτη μέλη έχουν ήδη δρομολογήσει εθνικές πρωτοβουλίες, έξι πρωτοβουλίες βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας. Στόχος είναι να φθάσει σε όλα τα κράτη μέλη έως τα τέλη του έτους.

³³ COM(2016) 176.

³⁴ COM(2016) 179.

³⁵ COM(2017) 228.

Η συνολική δέσμη μέτρων για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο που εκδόθηκε σήμερα³⁶ αποτελεί σημαντική συμβολή για την αντιμετώπιση των απειλών στον κυβερνοχώρο και ενισχύει περαιτέρω τη δύναμη της Ευρώπης στην ασφάλεια και την προστασία των δεδομένων. Ειδικότερα, η πρωτοβουλία για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου ικανοτήτων για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο με ένα ευρωπαϊκό κέντρο έρευνας και ικανοτήτων για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο θα στηρίζει την ανάπτυξη των βιομηχανικών δυνατοτήτων. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί επίσης πρόσθετη ώθηση στις προσπάθειες της ΕΕ να καταστεί παγκόσμιος ηγέτης στην ανάπτυξη της επόμενης γενεάς ψηφιακών τεχνολογιών. Η πρωτοβουλία για την ελεύθερη ροή δεδομένων θα τονώσει την ευρωπαϊκή οικονομία δεδομένων παρέχοντας καλύτερες και πιο ανταγωνιστικές υπηρεσίες δεδομένων.

Οι πλέον σύγχρονες ψηφιακές υποδομές και η αξιοποίηση των κατάλληλων πόρων ραδιοφάσματος έχουν επίσης ουσιώδη σημασία τόσο για την ανάπτυξη πρωτοποριακών ψηφιακών καινοτομιών, όπως οι προσθετικές κατασκευές ή αυτοματοποιημένη οδήγηση, καθώς και για την ευρεία ανάπτυξη της ψηφιοποίησης σε όλους τους τομείς των οικονομιών μας και στους πολίτες. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να εξασφαλίσουν το κατάλληλο πλαίσιο συνθηκών για την ανάπτυξη τέτοιου είδους υποδομών. Επιπλέον, με αναμενόμενη χρηματοδότηση έργων ύψους άνω των 20 δισ. ευρώ, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων έχει ήδη καταστεί σημαντική κινητήρια δύναμη για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε ψηφιακές υποδομές. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» και τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία πραγματοποιούν επίσης σημαντικές επενδύσεις στις βασικές ψηφιακές τεχνολογίες του μέλλοντος³⁷.

Η συνδετικότητα επόμενης γενεάς – ιδίως η 5G – αποτελεί το θεμέλιο πάνω στο οποίο θα οικοδομηθούν τα μελλοντικά επιχειρηματικά μοντέλα. Τα αυτόνομα οχήματα, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων και αμέτρητες άλλες εφαρμογές στις οποίες θα βασίζεται η μελλοντική βιομηχανική δύναμη απλώς δεν μπορούν να υλοποιηθούν χωρίς ταχύτερη και απρόσκοπτη διαδικτυακή ταχύτητα. Οι προσπάθειες για την επιτάχυνση της υιοθέτησης του 5G είναι τεράστιες, αλλά εξίσου σημαντικά είναι και τα δυνητικά οφέλη που μπορεί να προσφέρει στην ευρωπαϊκή βιομηχανία το πλεονέκτημα του «πρώτου αφιχθέντος» και το παγκόσμιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημά της.

5. Αξιοποίηση της ηγετικής θέσης της Ευρώπης σε μια κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα

Η ΕΕ επιδιώκει την αειφόρο ανάπτυξη με οριζόντιο τρόπο και αποτελεί την κινητήρια δύναμη της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική δράση και το Θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Είναι στην πρώτη γραμμή της παγκόσμιας μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Η Ευρώπη πρέπει πλέον να αξιοποιήσει την πρωτοπορία αυτή που κατέχει σε όλους τους τομείς και να αντιμετωπίσει

³⁶ JOIN(2017) 450, COM(2017) 476, COM(2017) 477, COM(2017) 478, COM(2017) 489, C(2017) 6100, COM(2017) 474.

³⁷ Όπως η μικροηλεκτρονική, η φωτονική, η ρομποτική, το υπολογιστικό νέφος και η τεχνητή νοημοσύνη. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» προβλέπει επενδύσεις σε βασικές ψηφιακές τεχνολογίες ύψους 3,4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης επενδύει περισσότερα από 17 δισεκατομμύρια ευρώ στην ψηφιοποίηση της βιομηχανίας, της δημόσιας διοίκησης και της εκπαίδευσης, τις ευρυζωνικές εφαρμογές, την ψηφιακή έρευνα και καινοτομία, και την ανάπτυξη ψηφιακών λύσεων. Τα άλλα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία επενδύουν ένα επιπλέον ποσό 4 δισ. ευρώ στις αγροτικές ευρυζωνικές συνδέσεις και τις ηλεκτρονικές δεξιότητες.

τον αυξανόμενο παγκόσμιο ανταγωνισμό στον τομέα της πράσινης παραγωγής και των τεχνολογιών καθαρής ενέργειας.

Ο μετασχηματισμός των εταιρειών μας προς πιο βιώσιμα και αποδοτικά ως προς τους πόρους επιχειρηματικά μοντέλα όχι μόνο συντελεί στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και εξασφαλίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, δημιουργώντας σημαντική εξοικονόμηση κόστους³⁸. Μπορεί να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και ευκαιρίες για τους εργαζόμενους και τους επιχειρηματίες. Τον Δεκέμβριο του 2017, η Επιτροπή θα προτείνει νέα σειρά δράσεων για την κυκλική οικονομία. Αυτό θα περιλαμβάνει μια στρατηγική για τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία των πλαστικών στην Ευρώπη, μεταξύ άλλων με την ενθάρρυνση της καινοτομίας και των επενδύσεων. Η ισχυρότερη ανάπτυξη της βιοοικονομίας μπορεί επίσης να βοηθήσει την ΕΕ να επιταχύνει την πρόοδο προς μια κυκλική οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα με τη βελτίωση της παραγωγής ανανεώσιμων βιολογικών πόρων και της μετατροπής τους σε προϊόντα βιολογικής προέλευσης και βιοενέργεια. Καθώς οι επιχειρήσεις της ΕΕ ενσωματώνονται ολοένα και περισσότερο στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, η μετάβαση προς την κυκλική οικονομία δεν μπορεί να επιτευχθεί σε απομόνωση. Δεδομένης της στρατηγικής σημασίας των πρώτων υλών για τη μεταποιητική βιομηχανία της ΕΕ³⁹, η Επιτροπή έχει θέσει σε εφαρμογή ένα ευρύ φάσμα δράσεων στο πλαίσιο της ενωσιακής πρωτοβουλίας για τις πρώτες ύλες και θα συνεχίσει να συμβάλλει στην εξασφάλιση ασφαλούς, βιώσιμου και οικονομικά προσιτού εφοδιασμού. Ορισμένες πρώτες ύλες είναι ιδιαίτερα κρίσιμης σημασίας, δεδομένου ότι έχουν μεγάλη οικονομική σημασία και συνδέονται με υψηλό κίνδυνο εφοδιασμού. Παράλληλα με τη στρατηγική αυτή, η Επιτροπή παρουσιάζει έναν αναθεωρημένο κατάλογο των πρώτων υλών κρίσιμης σημασίας για την ΕΕ⁴⁰.

Η Επιτροπή έχει ήδη παρουσιάσει τις περισσότερες από τις νομοθετικές προτάσεις για την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου της Ενεργειακής Ένωσης και της συμφωνίας του Παρισιού, και επικεντρώνεται πλέον στην επίτευξη συγκεκριμένων δράσεων για να επιταχυνθεί η υλοποίησή τους. Ενώ η συμφωνία του Παρισιού έχει αλλάξει τα δεδομένα σε παγκόσμιο επίπεδο, οι προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο διαφέρουν, ανάλογα με τις χώρες. Ως εκ τούτου, στον βαθμό που συνεχίζουν να υφίστανται άνισοι όροι ανταγωνισμού, οι τομείς που είναι σε κίνδυνο λαμβάνουν δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ). Η πολιτική της ΕΕ για το κλίμα παρέχει επίσης εργαλεία για την άμεση στήριξη της καινοτομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα στη βιομηχανία⁴¹. Το πρόγραμμα «απόθεμα των νεοεισερχομένων (NER 300)»

³⁸ Από το 2000 και μετά, ως αποτέλεσμα κυρίως των ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, η ευρωπαϊκή βιομηχανία έχει μειώσει την ενεργειακή της ένταση με διπλάσια ταχύτητα σε σχέση με τις ΗΠΑ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενέργεια αποτελεί σημαντικό παράγοντα κόστους στην Ευρώπη, το γεγονός αυτό έχει οδηγήσει σε βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ. Ταυτόχρονα, η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας ενισχύεται με βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης στις βιομηχανικές διαδικασίες και τη λειτουργία των εγκαταστάσεων. Οι απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται σε βιομηχανικές διεργασίες και για τον εξοπλισμό μειώνουν την κατανάλωση ενέργειας και το ενεργειακό κόστος για τη βιομηχανία.

³⁹ Σύμφωνα με το κέντρο VDI για την αποδοτική χρήση των πόρων (VDI ZRE), οι πρώτες ύλες αποτελούν τον κύριο παράγοντα κόστους στον μεταποιητικό τομέα (44 %, έναντι 18 % για την εργασία, 3 % για τους φόρους και 2 % για την ενέργεια).

⁴⁰ COM(2017) 490

⁴¹ Το πρόγραμμα «απόθεμα των νεοεισερχομένων (NER 300)» διέθεσε 2,1 δισεκατ. ευρώ σε 39 ιδιαίτερα καινοτόμα έργα. Για την περίοδο μετά το 2020, τα δικαιώματα εκπομπής προβλέπεται να δεσμεύονται για τη σύσταση ενός ταμείου καινοτομίας για τη στήριξη της επίδειξης, σε μεγάλη κλίμακα, καινοτόμων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών άνθρακα, ιδιαίτερα για κλάδους έντασης ενέργειας, ανανεώσιμες πηγές

διέθεσε 2,1 δισεκατ. ευρώ σε 39 ιδιαίτερα καινοτόμα έργα. Για την περίοδο μετά το 2020, προβλέπεται να δεσμεύονται δικαιώματα εκπομπής για τη σύσταση ενός ταμείου καινοτομίας για τη στήριξη της επίδειξης, σε μεγάλη κλίμακα, καινοτόμων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών άνθρακα, ιδιαίτερα για κλάδους έντασης ενέργειας, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα. Ένα Ταμείο Εκσυγχρονισμού θα υποστηρίζει τον εκσυγχρονισμό του ενεργειακού τομέα σε δέκα κράτη μέλη με χαμηλότερα εισοδήματα.

Στη δέση μέτρων για την καθαρή ενέργεια⁴² που εκδόθηκε τον περασμένο Νοέμβριο, η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο πλαίσιο για την επιτάχυνση, τον μετασχηματισμό και την εδραίωση της ενεργειακής μετάβασης της οικονομίας της ΕΕ, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τον ηγετικό ρόλο της ΕΕ και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας. Η δέση μέτρων θα οδηγήσει σε αύξηση του ανταγωνισμού στην λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και θα την ανοίξει σε νέα μοντέλα υπηρεσιών και επιχειρηματικής δραστηριότητας. Θεσπίζει επίσης ένα ευνοϊκό πλαίσιο για τη στήριξη της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα με συγκεκριμένα και βραχυπρόθεσμα μέτρα προκειμένου να αποφέρει απτά αποτελέσματα για τη βιομηχανία, τις περιφέρειες, τις πόλεις, τους εργαζομένους και τους πολίτες της ΕΕ. Με σκοπό να επιταχυνθεί η απορρόφηση των καινοτομιών από την αγορά σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ, από κοινού με τις σκανδιναβικές χώρες, συνδιοργάνωσε μια μείζονος σημασίας παγκόσμια σύνοδο κορυφής το 2018 - «Αποστολή Καινοτομίας και Υπουργικό Φόρουμ για την Καθαρή Ενέργεια» - με δεσμεύσεις από τους διεθνείς εταίρους που αντιπροσωπεύουν το 85-90 % των παγκόσμιων επενδύσεων σε καθαρή ενέργεια.

Πρέπει επίσης να δοθεί ισχυρή έμφαση στην κινητικότητα χαμηλών εκπομπών. Μετά τη στρατηγική για την κινητικότητα χαμηλών εκπομπών του 2016 και τη δέση μέτρων για την κινητικότητα της άνοιξης του 2017⁴³, η Επιτροπή θα παρουσιάσει αυτό το φθινόπωρο νέες προτάσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου, μεταξύ άλλων για ενισχυμένα πρότυπα, για την περίοδο μετά το 2020/2021, όσον αφορά το διοξειδίο του άνθρακα για τα αυτοκίνητα και τα ημιφορτηγά, καθώς και ένα σχέδιο δράσης για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων που θα υποστηρίξει την ανάπτυξη βασικού δικτύου υποδομών φόρτισης της ΕΕ.

Για να παραμείνει η ΕΕ ανταγωνιστική στον τομέα αυτόν θα είναι αναγκαίο να καλυφθούν οι ελλείποντες κρίκοι στις συναφείς αλυσίδες αξίας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι επενδύσεις στις ηλεκτρικές στήλες είναι στρατηγικής σημασίας. Προκειμένου να δοθεί νέα ώθηση σε πρωτοβουλίες κατευθυνόμενες από τη βιομηχανία, για μια πλήρη αλυσίδα αξίας των ηλεκτρικών στηλών στην ΕΕ, τόσο για κινητές όσο και για σταθερές εφαρμογές, η Επιτροπή θα διοργανώσει συνεδρίαση με τα ενδιαφερόμενα μέρη⁴⁴ ώστε να συμβάλει στη βελτιστοποίηση της δημόσιας παρέμβασης. Στη συνέχεια θα ακολουθήσει μια πρόταση για τα πρότυπα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και για τα φορτηγά, τα λεωφορεία και τα πούλμαν (βαρέα επαγγελματικά οχήματα) κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018.

➤ *Μια σύγχρονη και ανταγωνιστική αυτοκινητοβιομηχανία έχει καίριο ρόλο στην οικονομία της ΕΕ, που βασίζεται όλο και περισσότερο στην ψηφιοποίηση, την αυτοματοποίηση και το υψηλότερο δυνατό επίπεδο περιβαλλοντικών επιδόσεων. Ο στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι*

ενέργειας, και δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα. Ένα Ταμείο Εκσυγχρονισμού θα υποστηρίξει τον εκσυγχρονισμό του ενεργειακού τομέα σε δέκα κράτη μέλη με χαμηλότερα εισοδήματα.

⁴² COM(2016) 860.

⁴³ COM(2016) 501, COM(2017) 283.

⁴⁴ Επιπλέον, το Βιομηχανικό φόρουμ για την καθαρή ενέργεια θα υποστηρίξει επίσης τη βιομηχανία ώστε να επωφεληθεί από τις νέες ευκαιρίες ανάπτυξης στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των κατασκευών.

οι καλύτερες λύσεις, εξοπλισμός και οχήματα διασυνδεδεμένης κινητικότητας με χαμηλές εκπομπές αναπτύσσονται, προσφέρονται και παράγονται στην Ευρώπη και ότι διαθέτουμε τις πλέον σύγχρονες υποδομές για την υποστήριξή τους. Προς το σκοπό αυτό, η ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία θα πρέπει να υποβληθεί σε ταχεία και ριζική αλλαγή, ώστε να παραμείνει ανταγωνιστική και να ευδοκιμήσει στην παγκόσμια αγορά. Οι προκλήσεις από την υπόθεση Dieselgate αποτελούν επίσης ευκαιρίες: Για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη, η αυτοκινητοβιομηχανία της ΕΕ πρέπει να αναγνωρίσει τη σημασία της μετάβασης προς περισσότερο βιώσιμες τεχνολογίες και νέα επιχειρηματικά μοντέλα. Σημεία επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων εγκαθίστανται σε όλη την Ευρώπη ενώ οι δημόσιες αρχές και ο ιδιωτικός τομέας ενώνουν τις δυνάμεις τους για την αναβάθμιση των ικανοτήτων της Ευρώπης στις τεχνολογίες συσσωρευτών. Η ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία πρέπει να ανταποκριθεί σε αυτήν την πρόκληση, να επανεξοπλιστεί και να επιταχύνει τη μετάβαση στην ηλεκτρική τεχνολογία και άλλες τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών. Εάν η Ευρώπη εκμεταλλευτεί αυτή την ευκαιρία, αυτό θα σημαίνει βιώσιμες θέσεις εργασίας και καλύτερη ζωή για τις διάφορες περιφέρειες και κοινότητες της.

Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, αναπτύσσει εξάλλου μια στρατηγική βιώσιμης χρηματοδότησης για τον καλύτερο προσανατολισμό των ροών ιδιωτικών κεφαλαίων προς πιο βιώσιμες επενδύσεις. Η καλύτερη διαφοροποίηση μεταξύ βιώσιμων και άλλων επενδύσεων θα είναι καίριας σημασίας για την ενσωμάτωση ευρύτερων κινδύνων και αποδόσεων σε μακροπρόθεσμες επενδυτικές αποφάσεις και την αύξηση της εμπιστοσύνης στην υλοποίηση, τις γνωστοποιήσεις και τις επισημάνσεις των σχεδίων.

6. Επένδυση στη βιομηχανία του μέλλοντος

Οι επενδύσεις, με προέλευση εντός ή εκτός της ΕΕ, τόσο σε υποδομές όσο και σε νέες τεχνολογίες, αποτελούν προϋπόθεση ώστε η βιομηχανία μας να δώσει ώθηση στον μετασχηματισμό της βιομηχανίας. Ενώ συνολικά παρατηρείται σταδιακή αύξηση του επιπέδου των επενδύσεων, οι επενδύσεις στην καινοτομία και άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία παραμένουν χαμηλότερες σε σχέση με πολλούς ανταγωνιστές. Η Ευρώπη πρέπει να προωθήσει περισσότερο τις επενδύσεις κεφαλαίου, να διευκολύνει την ενσωμάτωση ελπιδοφόρων καινοτομιών και να προσφέρει ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη δυναμικών ΜΜΕ.

Σύμφωνα με το «Σχέδιο Juncker» — το Επενδυτικό Σχέδιο για την Ευρώπη —, που δρομολογήθηκε τον Νοέμβριο του 2014, συστάθηκε Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) για να στηρίζει στρατηγικά έργα σε ολόκληρη την ήπειρο, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος. Έχει ήδη επιτύχει τη μόχλευση σημαντικών ιδιωτικών επενδύσεων σε ψηφιακές υποδομές, ενέργεια, έρευνα, μεταφορές, έργα ανάπτυξης και καινοτομίας, παρέχοντας έτσι σημαντική χρηματοδότηση στην οικονομία και στηρίζοντας την πρόσφατη ανάκαμψη των επενδύσεων. Ο Όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων έχει επίσης αναπτύξει επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων που είναι ιδιαίτερες σημαντικές για τις καινοτόμες επιχειρήσεις, στα αρχικά στάδια της λειτουργίας τους.

➤ Έως τον Ιούλιο του 2017, εγκρίθηκαν 572 πράξεις που υποστηρίχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, με συνολική αξία επενδύσεων ύψους 225,3 δισ. EUR (το 72 % του συνολικού στόχου των 315 δισ. EUR έως τα μέσα του 2018). Αυτές οι πράξεις καλύπτουν όλα τα κράτη μέλη και αναμένεται να ωφελήσουν 445 000 και πλέον ΜΜΕ και εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης με πάνω από το 30 % του συνολικού όγκου.

Η πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση και την παράταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ 2.0) προβλέπει ότι το 40 % της αύξησης της ικανότητας ανάληψης κινδύνων του ΕΤΣΕ θα είναι προσανατολισμένο προς την αύξηση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για τις ΜΜΕ και ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα αυξήσει το μερίδιο της χρηματοδότησης για επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Ταυτόχρονα, η πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό «Omnibus» θα καταστήσει απλούστερο τον συνδυασμό του ΕΤΣΕ με πόρους από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία για την επίτευξη μεγαλύτερου αντικτύπου, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών πλατφορμών⁴⁵.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ένας ιδιαίτερα ανταγωνιστικός μεταποιητικός τομέας στην Ευρώπη, πρέπει να διαμορφωθεί επιτυχημένη στρατηγική που θα αξιοποιεί και θα ενισχύει τις δυνατότητες και τα πλεονεκτήματα της Ευρώπης σε στρατηγικές αλυσίδες αξίας των νέων τεχνολογιών. Τούτο συχνά απαιτεί να καταβληθούν κοινές, καλά συντονισμένες προσπάθειες και επενδύσεις από δημόσιες αρχές και βιομηχανίες σε διάφορα κράτη μέλη. Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) είναι σχεδιασμένη για τέτοια έργα στρατηγικής σημασίας⁴⁶. Στα παραδείγματα αλυσίδων αξίας που είναι στρατηγικής σημασίας για την Ευρώπη συγκαταλέγονται η αποθήκευση ενέργειας και τα ηλεκτρονικά μικροκυκλώματα. Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη, μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην προώθηση πολιτικών και δράσεων σε βασικούς τομείς για την οικονομική ανάπτυξη. Για την επίτευξη μιας πιο προορατικής προσέγγισης με τα κράτη μέλη και τη βιομηχανία όσον αφορά τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, η Επιτροπή θα δημιουργήσει ένα στρατηγικό φόρουμ με τη συμμετοχή των βασικών εμπλεκόμενων φορέων για τον εντοπισμό βασικών αλυσίδων αξίας και επενδυτικών σχεδίων, καθώς και για την παρακολούθηση της προόδου που επιτυγχάνεται.

Έχει επίσης σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την Ένωση Κεφαλαιαγορών και την Πρωτοβουλία για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις στο πλαίσιο της Στρατηγικής για την Ενιαία Αγορά, ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τα πρώτα στάδια ανάπτυξης των καινοτόμων επιχειρήσεων. Η Ένωση Κεφαλαιαγορών διευκολύνει τις επενδύσεις εταιρειών σε όλους τους τομείς μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης σε εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης. Οι κανόνες των ευρωπαϊκών εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου έχουν αναθεωρηθεί, ώστε να μπορούν να χρηματοδοτούν ευρύτερο φάσμα εταιρειών, ο δε κανονισμός για το ενημερωτικό δελτίο τροποποιήθηκε ώστε να διευκολυνθεί η άντληση κεφαλαίων για ΜΜΕ. Ένα Πανευρωπαϊκό Ταμείο Επιχειρηματικών Κεφαλαίων είναι υπό σύσταση, ώστε να καλυφθεί η ανάγκη μεγαλύτερων επενδύσεων επιχειρηματικού κεφαλαίου μετά τη φάση εκκίνησης.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τώρα τον τρόπο με τον οποίο η νομοθεσία της ΕΕ μπορεί να προσφέρει ένα πιο αναλογικό κανονιστικό περιβάλλον για την υποστήριξη της εισαγωγής

⁴⁵ Όπως το ειδικό ταμείο στο Nord-Pas-de-Calais στο οποίο συμμετέχουν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το ΕΤΣΕ και ιδιωτικοί φορείς: <http://www.eib.org/infocentre/press/releases/all/2015/2015-237-nord-pas-de-calais-15-meur-dans-un-fonds-dinvestissement-dedie-a-la-troisieme-revolution-industrielle.htm>.

⁴⁶ Η ΕΕ προβλέπει κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων (Επίσημη Εφημερίδα C 188 της 20ης Ιουνίου 2014) που είναι ειδικά σχεδιασμένοι ώστε να ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να διοχετεύουν δημόσιους πόρους σε αυτού του είδους τα ολοκληρωμένα έργα που έχουν σαφή δευτερογενή αποτελέσματα σε ευρύτερο τμήμα της Ένωσης, όπως π.χ. τις βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής: οι εν λόγω τεχνολογίες είναι υψηλής έντασης γνώσεων και συνδέονται με υψηλή ένταση Ε&Α, ταχείς κύκλους καινοτομίας, υψηλές κεφαλαιουχικές δαπάνες και θέσεις απασχόλησης υψηλής ειδίκευσης – COM/2012/0341.

MME σε δημόσιες αγορές. Θα αναληφθούν επίσης περαιτέρω πρωτοβουλίες επί χρηματοοικονομικών τεχνολογιών (FinTech), ιδίως για την ενθάρρυνση καινοτόμων μέσων χρηματοδότησης, όπως είναι η συμμετοχική χρηματοδότηση, καθώς και για τη διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας Ευρωπαϊκών Εξασφαλισμένων Τίτλων ως μέσου για τον δανεισμό προς MME και για δάνεια για έργα υποδομής⁴⁷. Για την περαιτέρω αντιμετώπιση του κενού στη χρηματοδότηση του σταδίου από την καινοτομία στις αγορές, η Επιτροπή θα διερευνήσει το ενδεχόμενο συμπληρωματικής δράσης, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου για την ανάπτυξη επιχειρήσεων, ώστε να μπορέσουν οι εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου να αυξήσουν τις επενδυτικές τους δυνατότητες.

Λόγω των διαφορετικών προφίλ κινδύνου και κλίμακας ή πεδίου δραστηριοτήτων τους, ορισμένοι κλάδοι αντιμετωπίζουν περισσότερα εμπόδια για την πρόσβαση στη χρηματοδότηση σε σχέση με άλλους. Η Επιτροπή αναλαμβάνει στοχοθετημένη δράση σε τομείς όπως το διάστημα και η άμυνα ώστε να συμβάλει στην αξιοποίηση νέων ευκαιριών για διάφορα τμήματα της αλυσίδας εφοδιασμού. Με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας, η Επιτροπή δρομολόγησε ένα βασικό καταλύτη για το μέλλον του ευρωπαϊκού αμυντικού τομέα.

➤ Το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή άμυνα⁴⁸ καθορίζει συγκεκριμένα μέτρα για να στηρίξει τη μεγαλύτερη αποδοτικότητα των αμυντικών δαπανών σε κοινές ικανότητες και να προωθήσει μια ανταγωνιστική και καινοτόμο βιομηχανική βάση. Τούτο γίνεται ιδίως με τη δρομολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας και με την ενίσχυση της ανοικτής και ανταγωνιστικής αγορά στον τομέα της άμυνας στην Ευρώπη. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας έχει αρχίσει να παράγει τα πρώτα αποτελέσματα⁴⁹, κυρίως με την υλοποίηση της προπαρασκευαστικής δράσης για την έρευνα στον τομέα της άμυνας και την πρόσφατη πρόταση ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας. Μαζί με τις συνεισφορές των κρατών μελών στη χρηματοδότηση κοινών αναπτυξιακών έργων, το Ταμείο θα μπορούσε να αποφέρει συνολικές επενδύσεις σε αμυντική έρευνα και ανάπτυξη ικανότητας ύψους 5,5 δισ. EUR ετησίως.

Η βελτίωση του πλαισίου συνθηκών για τις επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένης της κανονιστικής προβλεψιμότητας, του θεμιτού ανταγωνισμού και της αρχής του κράτους δικαίου, πρέπει επίσης να συνεχίσει να αποτελεί βασικό θέμα στη συνεργασία της Επιτροπής με τα κράτη μέλη σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη. Θα πρέπει να καταβληθούν εντονότερες προσπάθειες από τις εθνικές και περιφερειακές αρχές με δημοσιονομικά περιθώρια για τη στήριξη των ποιοτικών επενδύσεων και τη γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος που συσσωρεύτηκε από τότε που άρχισε η κρίση.

Τα κονδύλια της ΕΕ και των κρατών μελών θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως κίνητρα προκειμένου να παράγουν προστιθέμενη αξία στην οικονομία χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η ανάπτυξη δυναμικής ιδιωτικής αγοράς για τη χρηματοδότηση των έργων. Η Ένωση εξασφαλίζει ότι η κρατική ενίσχυση παρέχει κατάλληλα κίνητρα για τις επιχειρήσεις προκειμένου να επενδύουν στην Έρευνα & Ανάπτυξη — συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας εναρμόνισης με την ενίσχυση που λαμβάνουν οι ανταγωνιστές εκτός της ΕΕ για παρόμοια έργα και άλλων μέτρων που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα — και ότι δεν

⁴⁷ Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα, βλ. την ενδιάμεση επανεξέταση του σχεδίου δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών, COM(2017) 292.

⁴⁸ COM(2016) 950.

⁴⁹ COM(2017) 295.

παρέχονται στις εταιρείες που επιλέγονται οικονομικά πλεονεκτήματα που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

7. Στήριξη της βιομηχανικής καινοτομίας στην πράξη

Η Ευρώπη παρουσιάζει άριστα ερευνητικά αποτελέσματα σε πολλούς τομείς της τεχνολογίας που άμεσα ή έμμεσα συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας έξυπνης, καινοτόμου και βιώσιμης βιομηχανίας. Πρέπει να ανεβάσουμε τον πήχυ και να μεταφράσουμε την έρευνα σε επαναστατικές καινοτομίες που θα δημιουργήσουν νέες αγορές και θα προωθήσουν την απασχόληση και την ανάπτυξη. Προς το παρόν, είναι πολύ μικρός ο αριθμός των καινοτόμων επιχειρήσεων που επεκτείνονται με επιτυχία ώστε να καταστούν σημαντικοί εργοδότες και να αποκτήσουν ηγετική θέση στην αγορά. Η Ευρώπη πρέπει να ενισχύσει τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος ώστε να διασφαλίζει ότι η ανάληψη κινδύνου που γεννά ανατρεπτικές τεχνολογίες θα δημιουργήσει νέες αγορές και βιομηχανική υπεροχή εντός της Ευρώπης και όχι εκτός αυτής. Χρειάζεται επίσης δράση για να επιταχυνθεί και να βελτιωθεί η αφομοίωση των τεχνολογιών, ιδίως μεταξύ των ΜΜΕ και των παραδοσιακών βιομηχανιών.

Οι επιχειρήσεις υψηλής ανάπτυξης και οι νεοσύστατες που εξελίσσονται σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις δημιουργούν περισσότερες θέσεις εργασίας σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις. Καινοτομούν και ενισχύουν την οικονομία μας. Η σύσταση επιχείρησης δεν αποτελεί ευρωπαϊκό πρόβλημα⁵⁰, αλλά πολύ λίγες ευρωπαϊκές νεοσύστατες εταιρείες είναι σε θέση να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν μακροπρόθεσμα. Οι ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις που μπορούν και εξελίσσονται δημιουργούν βιώσιμες θέσεις εργασίας και οικονομική ανάπτυξη και προωθούν την καινοτομία σε μακροπρόθεσμη βάση. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η πρωτοβουλία της Επιτροπής για τις νεοφυείς και αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις⁵¹ πρότεινε σειρά μέτρων για τη διευκόλυνση της εκκίνησης και της επέκτασης επιχειρήσεων.

Οι νεοσύστατες επιχειρήσεις μας και οι δυναμικές ΜΜΕ χρειάζονται πρόσβαση σε επιχειρηματικά κεφάλαια και ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον, ώστε να μπορούν να καινοτομούν και να αναπτύσσονται σε όλη την Ευρώπη. Χρειάζονται βοήθεια για να έλθουν σε επαφή με άτομα με δεξιότητες, με τεχνολογικά κέντρα και με οργανισμούς στήριξης εντός και μεταξύ των περιφερειών για την επιτάχυνση της διάδοσης της γνώσης και την ένταξή τους σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας. Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας προωθεί τη συνεργασία ανάμεσα σε κορυφαίες επιχειρήσεις, πανεπιστήμια και ερευνητικά εργαστήρια για την ενίσχυση της ικανότητας καινοτομίας της Ευρώπης. Η Επιτροπή επίσης διευκολύνει τον διάλογο σχετικά με την αριστεία στην πολιτική για τους συνεργατικούς σχηματισμούς⁵² και λαμβάνει μέτρα για να διευκολύνει την ενσωμάτωση της δημιουργικότητας, του σχεδιασμού και των μη τεχνολογικών καινοτομιών στην τεχνολογία

⁵⁰ Σύμφωνα με την Eurostat, 2,6 εκατ. νέες επιχειρήσεις συστάθηκαν το 2014 στην ΕΕ δημιουργώντας σχεδόν 4 εκατ. νέες θέσεις εργασίας.

⁵¹ COM(2016) 733.

⁵² Το 2018 η Επιτροπή θα συστήσει ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για τους συνεργατικούς σχηματισμούς, που θα διατυπώνει συστάσεις για την καλύτερη χρήση των συνεργατικών σχηματισμών ως στρατηγικό εργαλείο της βιομηχανικής πολιτικής. Την ομάδα θα υποστηρίζουν οι εργασίες του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για την Πολιτική σχετικά με τους Συνεργατικούς Σχηματισμούς στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τους Συνεργατικούς Σχηματισμούς και τις Βιομηχανικές Αλλαγές, όπως προαναγγέλθηκε στην ανακοίνωση για την έξυπνη εξειδίκευση.

αιχμής ώστε να δημιουργηθούν νέα προϊόντα, νέες βιομηχανικές αλυσίδες αξίας και να αναζωογονηθούν οι παραδοσιακές βιομηχανίες⁵³.

Απαιτείται πρόοδος σε όλα τα επίπεδα ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα κανονιστικά πλαίσιά μας παρέχουν την απαραίτητη ευελιξία που θα επιτρέπει στην καινοτομία να αναπτυχθεί. Πρέπει να μάθουμε να λαμβάνουμε υπόψη την προοπτική των παραγωγών καινοτομίας, καθώς συχνά εισακούονται λιγότερο σε σχέση με τους εδραιωμένους φορείς. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα εφαρμόσει την αρχή της καινοτομίας μέσω του θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Η αρχή της καινοτομίας συνεπάγεται τη συνεκτίμηση των επιπτώσεων στην έρευνα και την καινοτομία κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης και επανεξέτασης νομοθετικών διατάξεων σε όλους τους τομείς πολιτικής, προκειμένου, με σκοπό, μεταξύ άλλων, να εξασφαλιστεί ότι η ενωσιακή νομοθεσία επιτρέπει στις εταιρείες να εισέλθουν σε αγορές πιο εύκολα.

Η πολιτική ανταγωνισμού που ακολουθούμε είναι σημαντική κινητήρια δύναμη για τις επιχειρήσεις προκειμένου να καινοτομούν και να επενδύουν. Υπάρχει ισχυρή σύνδεση μεταξύ του βαθμού του ανταγωνισμού και της αύξησης της παραγωγικότητας, η οποία με τη σειρά της εξασφαλίζει μακροπρόθεσμη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Η πολιτική ανταγωνισμού διασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις μπορούν να προμηθεύονται τις εισροές σε άριστες συνθήκες και να επωφελούνται από τις ανταγωνιστικές αγορές για τα προϊόντα τους, κάτι που συμβάλλει εν γένει στην καλύτερη χρήση των πόρων της κοινωνίας. Η πρόσφατη πρόταση της Επιτροπής για την ενίσχυση των εθνικών αρχών ανταγωνισμού αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικής εφαρμογής, σε όλα τα επίπεδα, δεδομένου ότι οι εθνικές αρχές λαμβάνουν περίπου το 85 % όλων των αποφάσεων εφαρμογής των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ.

Επίσης, η Επιτροπή προωθεί ιδιαίτερα τη φορολογική δικαιοσύνη και τη φορολογική απλούστευση⁵⁴. Επιπλέον, η κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών, που επαναδρομολογήθηκε πρόσφατα, παρέχει σημαντικά κίνητρα καινοτομίας και επέκτασης στις επιχειρήσεις. Για τον φόρο προστιθέμενης αξίας, — έναν τομέα που σταθερά θεωρείται ως ένας από τους επαχθέστερους τομείς της νομοθεσίας⁵⁵ — η Επιτροπή, εντός του τρέχοντος έτους, θα υποβάλει προτάσεις για τη σημαντική απλούστευση των υποχρεώσεων για τις επιχειρήσεις και τη χάραξη της πορείας δημιουργίας ενιαίου χώρου ΦΠΑ στην ΕΕ.

Σε ό,τι αφορά τη χρηματοδοτική στήριξη της ίδιας της Ένωσης για την καινοτομία, το πρόγραμμα εργασίας 2018-2020 του «Ορίζοντα 2020» προικίζει το πιλοτικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας με προϋπολογισμό άνω των 2,6 δισ. EUR ώστε να στηρίξει αποτελεσματικότερα έργα με άξονα την καινοτομία δημιουργίας αγορών. Επιπλέον, 2,2 δισ.

⁵³ Η Επιτροπή υποστηρίζει τη δημιουργία δικτύων εκκόλαψης για την καινοτομία που βασίζεται στη δημιουργικότητα και τις εταιρικές σχέσεις (μεταξύ δημιουργικών ανθρώπων, παραδοσιακής βιοτεχνίας, ΤΠ και επιστήμης) μέσω του COSME, του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» και, στο πλαίσιο αυτού, του Ταμείου Διευκόλυνσης Εγγυήσεων Πολιτιστικού και Δημιουργικού Κλάδου, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων και των διαρθρωτικών ταμείων. Η Επιτροπή θα λάβει μέτρα για να ενισχύσει τους δεσμούς και τη συνοχή μεταξύ των διαφόρων αυτών μέσων.

⁵⁴ Η Επιτροπή πρότεινε σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού. Τούτο περιλαμβάνει νέους κανόνες διαφάνειας για ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς φορείς σχεδιασμού και προώθησης μηχανισμών φορολογικού σχεδιασμού. Επιπλέον, τα κράτη μέλη υποχρεούνται πλέον να ανταλλάσσουν μεταξύ τους αυτόματα εκτενή ποσότητα στοιχείων για τα εισοδήματα και τα κεφάλαια που κατέχουν άτομα και οντότητες στο εξωτερικό.

⁵⁵ Βλ. COM(2013) 122.

EUR έχουν προβλεφθεί για τομείς προτεραιότητας⁵⁶ για την επιτάχυνση της καινοτομίας στον τομέα της καθαρής ενέργειας. Οι κύριες ομάδες-στόχοι είναι οι παραγωγοί καινοτομίας και οι επιχειρήσεις που έχουν υψηλό δυναμικό επέκτασης αύξησης της αλλά δεν μπορούν να προσελκύσουν επαρκείς ιδιωτικές επενδύσεις. Το πιλοτικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας αποσκοπεί στη δημιουργία ενός νέου προτύπου αριστείας για πολλά υποσχόμενες αλλά και δυνητικά ριψοκίνδυνες καινοτομίες, βοηθώντας στην εξεύρεση υποστήριξης σε επίπεδο ΕΕ.

Θα πρέπει επίσης να εξασφαλίσουμε την υπεροχή στις στρατηγικές τεχνολογίες για τη βιομηχανία του μέλλοντος. Η ομάδα υψηλού επιπέδου για τις βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής θα επανεξετάσει τις βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και τους καλύτερους δυνατούς τρόπους ώστε να μεγιστοποιηθεί η βιομηχανική ανάπτυξη⁵⁷.

8. Η διεθνής διάσταση

Το ανοικτό εμπόριο που βασίζεται σε κανόνες αποτελεί ουσιαστικό μέρος των προσπαθειών μας να τιθασεύσουμε την παγκοσμιοποίηση. Η ΕΕ χρησιμοποιεί το ειδικό της βάρος για την προώθηση ισότιμων όρων παγκόσμιου ανταγωνισμού σε διμερείς και πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις όπου αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ δημιουργούν οικονομικές ευκαιρίες για τους Ευρωπαίους, κάτι που σημαίνει θέσεις εργασίας⁵⁸. Οι μικρές εταιρείες, αλλά και μεγάλες εταιρείες, αξιοποιούν τις εμπορικές συμφωνίες για να επαναπατρίσουν τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης⁵⁹. Το ανοικτό εμπόριο πρέπει όμως να είναι δίκαιο και βιώσιμο. Ενισχυμένα μέσα εμπορικής άμυνας και ένα νέο πλαίσιο διευκόλυνσης που θα επιτρέπει τη διαλογή ξένων άμεσων επενδύσεων που ενδέχεται να αποτελούν απειλή για την ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη θα συμβάλλουν ώστε η Ευρώπη να λειτουργεί υπό ισότιμους όρους παγκόσμιου ανταγωνισμού.

Η ΕΕ έχει φιλόδοξη εμπορική ατζέντα με σειρά διαπραγματεύσεων να βρίσκονται σε εξέλιξη ή να έχουν ολοκληρωθεί πρόσφατα. Ιδίως, η συμφωνία μεταξύ ΕΕ και Καναδά, που εφαρμόζεται προσωρινά από την 21η Σεπτεμβρίου 2017, θα καταργήσει το 99 % των δασμών, θα άρει τους φραγμούς στις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών και θα παρέχει στις επιχειρήσεις της ΕΕ καλύτερη πρόσβαση στην καναδική αγορά δημοσίων συμβάσεων σε σχέση με οποιονδήποτε άλλον από τους εμπορικούς εταίρους του Καναδά. Επίσης, τον περασμένο Ιούλιο, η ΕΕ και η Ιαπωνία — η δεύτερη και η τέταρτη μεγαλύτερη οικονομία, αντίστοιχα, που αντιπροσωπεύουν από κοινού το 22 % του παγκόσμιου εμπορίου —

⁵⁶ Απαλλαγή του κτιριακού αποθέματος από τις εκπομπές άνθρακα, ανανεώσιμες πηγές, αποθήκευση ενέργειας, ηλεκτροκίνηση και συστήματα αστικών μεταφορών.

⁵⁷ Η έννοια της βασικής τεχνολογία γενικής εφαρμογής χρησιμοποιείται ευρέως για τη διαμόρφωση των πολιτικών και των προγραμμάτων χρηματοδότησης βάσει του ισχύοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Υπό το πρίσμα των εκτεταμένων και γρήγορων αλλαγών στο βιομηχανικό και τεχνολογικό περιβάλλον, η Ομάδα θα επανεξετάσει τον κατάλογο των καθορισμένων τεχνολογιών και θα παρέχει συμβουλές σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να μεγιστοποιηθεί η βιομηχανική ανάπτυξη και με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία, την κοινωνία και τους πολίτες.

⁵⁸ 31 εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης στην ΕΕ εξαρτώνται από τις εξαγωγές μας στον κόσμο.

⁵⁹ Στο πλαίσιο αυτό η ΕΕ ενισχύει την παρακολούθηση και την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών, μέσω της στρατηγικής για την πρόσβαση στην αγορά. Βλ. για παράδειγμα την έκθεση για τα εμπόδια στο εμπόριο και τις επενδύσεις, COM(2017) 338, η οποία δείχνει ότι, το 2016, συνολικά 20 υφιστάμενα εμπόδια στο εμπόριο —συμπεριλαμβανομένων ορισμένων παλαιότερων εμποδίων— επιλύθηκαν, σε αρκετούς τομείς, σε δώδεκα διαφορετικές χώρες ανά τον κόσμο, δημιουργώντας έτσι σημαντικές πρόσθετες ευκαιρίες εξαγωγών.

κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με μια φιλόδοξη συμφωνία, στέλνοντας σαφές μήνυμα σε μια εποχή αυξανόμενων τάσεων προστατευτισμού σε άλλα σημεία του πλανήτη.

Τα μέσα εμπορικής άμυνας της ΕΕ συμβάλλουν στην εξασφάλιση του θεμιτού ανταγωνισμού για τις εταιρείες της ΕΕ, η δε Επιτροπή αξιοποιεί πλήρως τα υφιστάμενα μέσα για να αντιμετωπίσει τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Μόλις εγκριθούν από τους συννομοθέτες, οι δύο προτάσεις της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των μέσων εμπορικής άμυνας⁶⁰ και για μια νέα μεθοδολογία υπολογισμού αντιντάμπινγκ⁶¹ θα καταστήσουν τα μέσα αυτά ακόμη πιο αποτελεσματικά ως προς την αντιμετώπιση σημαντικών στρεβλώσεων της αγοράς.

Στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, πολλοί από τους σημαντικούς εμπορικούς εταίρους της ΕΕ εξακολουθούν να εφαρμόζουν περιοριστικές πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις εις βάρος των επιχειρήσεων της ΕΕ και δεν διασφαλίζουν την αρχή της αμοιβαιότητας όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά. Η Επιτροπή απευθύνει, ως εκ τούτου, έκκληση για ταχεία έγκριση της αναθεωρημένης πρότασής της σχετικά με ένα μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις — ένα εργαλείο για την προώθηση της ανοικτής και αμοιβαίας πρόσβασης στις αγορές δημόσιων συμβάσεων σε όλον τον κόσμο.

Οι κανόνες της ΕΕ πρέπει επίσης να προσαρμοστούν στις ολοένα μεγαλύτερες προκλήσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού, όπως είναι π.χ. οι ανησυχίες ότι οι ευρωπαϊκές εταιρείες με καίριας σημασίας τεχνολογίες εξαγοράζονται από ξένους επενδυτές, ιδίως κρατικές επιχειρήσεις, για στρατηγικούς λόγους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει σήμερα ένα πλαίσιο διευκόλυνσης που θα επιτρέπει στα κράτη μέλη τον έλεγχο των ξένων άμεσων επενδύσεων που ενδέχεται να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, καθώς και έναν μηχανισμό συνεργασίας και ένα πλαίσιο για την προεπιλογή σε επίπεδο ΕΕ⁶². Αυτό το πλαίσιο διευκόλυνσης, όπως και η παρούσα ανακοίνωση, αποτελεί σημαντικό στοιχείο της συνέχειας που δίδεται στο έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με την τιθάσευση της παγκοσμιοποίησης.

9. Εταιρική σχέση με τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες, τις πόλεις και τον ιδιωτικό τομέα

Ενώ η ΕΕ βελτιώνει το πλαίσιο για την απασχόληση, την ανάπτυξη και την καινοτομία, τα περισσότερα εργαλεία για την τόνωση και τη στήριξη της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας είναι διαθέσιμα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η φιλοδοξία να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή βιομηχανία σε επίπεδο ΕΕ χρειάζεται, ως εκ τούτου, να συνδυαστεί με προσπάθειες μεταρρύθμισης σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για να ανταποκριθεί στις βασικές ανάγκες της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας, όπως είναι ιδίως η βελτίωση των συνθηκών πλαισίωσης για τις επενδύσεις, η κατανομή των πόρων με τρόπο που ευνοεί την αύξηση της παραγωγικότητας και η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Οι μεταρρυθμίσεις της αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών θα πρέπει να διευκολύνουν την απρόσκοπτη κινητικότητα και την ολοκλήρωση της αλυσίδας αξίας πέρα από γεωγραφικά και τομεακά σύνορα. Οι αγορές εργασίας και τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να συνεχίσουν να μεταρρυθμίζονται ώστε να είναι αποδοτικά

⁶⁰ COM(2013) 191, COM(2013) 192.

⁶¹ COM(2016) 721.

⁶² COM(2017) 494, COM(2017) 487.

για τους πολίτες μας και να προωθούν την καινοτομία και την προσαρμογή, με την παροχή ασφάλειας, στήριξης καθώς και δυνατότητας ανάληψης κινδύνων εκ μέρους των πολιτών, συμμετοχής στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη διά βίου μάθηση, απόκτησης των προσόντων που χρειάζονται οι πολίτες και προσαρμογής σε καθήκοντα, σταδιοδρομίες και εργασιακό βίο που μεταβάλλονται.

Το νέο πρόγραμμα στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων παρέχει τη δυνατότητα επιτόπιας συνδρομής κατά την εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και συγκεκριμένων μεταρρυθμίσεων των συστημάτων τους έρευνας και καινοτομίας. Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες μπορούν επίσης να βασίζονται στον Μηχανισμό Υποστήριξης Πολιτικής και της Πλατφόρμας έξυπνης εξειδίκευσης στο πλαίσιο του «Ορίζοντα 2020». Η Επιτροπή θα ορίσει «απεσταλμένους επενδύσεων» στα κράτη μέλη που θα αποτελούν σημείο επαφής για τις εθνικές και περιφερειακές αρχές, τους υπευθύνους έργων, τους επενδυτές και την κοινωνία των πολιτών όσον αφορά θέματα που σχετίζονται με τις επενδύσεις.

Η Επιτροπή θα δρομολογήσει μια πιλοτική δράση για την παροχή εξατομικευμένης στήριξης, καθώς και την από κοινού αντιμετώπιση των ειδικών προκλήσεων των περιφερειών που διέρχονται οξεία κρίση ή παρακμάζουν. Σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές τους, η πρωτοβουλία θα επιδιώξει να υπερνικηθούν τα εμπόδια στην ανάπτυξη, παρέχοντας συνδρομή στις περιφερειακές οικονομίες για τη μετατροπή και τη διαφοροποίησή τους ώστε να στραφούν σε νέους, βιώσιμους οικονομικούς τομείς με μέλλον.

Γενικότερα, η ΕΕ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της ικανότητας των περιφερειών και των δήμων να αντιμετωπίζουν προκλήσεις και να διδάσκονται από τις εμπειρίες των άλλων αντί να ακολουθούν μια ενιαία προσέγγιση για όλες τις περιπτώσεις. Η ΕΕ προσδιορίζει τα μέσα με τα οποία τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες θα αντιμετωπίζουν τις ιδιαίτερες ανάγκες μετασχηματισμού τους μέσω έξυπνης εξειδίκευσης. Στην πρόσφατη ανακοίνωση για την ενίσχυση της καινοτομίας στις περιφέρειες της Ευρώπης⁶³ επισημαίνονται τρόποι μεγιστοποίησης του δυναμικού της Ευρώπης με έξυπνη εξειδίκευση σε συνεργασία μεταξύ του ευρωπαϊκού, του εθνικού και του περιφερειακού επιπέδου, όπως π.χ. με την Πλατφόρμα για τον βιομηχανικό εκσυγχρονισμό⁶⁴.

Απαιτείται περαιτέρω δράση για τη διευκόλυνση της βαθύτερης στρατηγικής διαπεριφερειακής συνεργασίας κατά μήκος των βιομηχανικών αλυσίδων αξίας. Πρέπει να ενισχύσουμε τις ικανότητες των τοπικών κοινοτήτων να αντιμετωπίζουν τις κοινωνικές ή οικονομικές αλλαγές και να προσαρμόζονται σε αυτές. Η εμπειρία των επιχειρηματιών του κοινωνικού τομέα και των παραγωγών καινοτομίας δείχνει πώς μπορεί να αξιοποιηθεί η κοινωνική ανθεκτικότητα σε επίπεδο κοινοτήτων, με την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών της κοινωνίας και την προώθηση της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Η εταιρική κοινωνική ευθύνη είναι επίσης σημαντική για την επίτευξη βιωσιμότητας και, υπό το πρίσμα των μεταβαλλόμενων προτιμήσεων των

⁶³ COM(2017) 376.

⁶⁴ Μεταξύ άλλων, η Επιτροπή θα ξεκινήσει μια πιλοτική δράση που θα παρέχει εξατομικευμένη υποστήριξη από κοινού για την αντιμετώπιση των ειδικών προκλήσεων των περιφερειών οι οποίες διέρχονται μια οξεία κρίση ή βρίσκονται σε παρακμή. Σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές τους, η πρωτοβουλία θα επιδιώξει να υπερνικήσει τα εμπόδια για την ανάπτυξη παρέχοντας συνδρομή στις τοπικές και περιφερειακές οικονομίες ώστε να μετασχηματιστούν και να διαφοροποιηθούν σε νέους, βιώσιμους οικονομικούς τομείς προσανατολισμένους στο μέλλον.

καταναλωτών, βοηθά να καταστούν οι επιχειρήσεις περισσότερο ανταγωνιστικές και καινοτόμες.

Ο εις βάθος διάλογος μεταξύ της βιομηχανίας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων και άλλων εμπλεκόμενων φορέων συμβάλλει στην πρόβλεψη των αλλαγών και στην προσαρμογή στις μελλοντικές ανάγκες. Η πρώτη Ευρωπαϊκή Ημέρα Βιομηχανίας τον Φεβρουάριο του 2017 αποτέλεσε την αφετηρία ενός ολοκληρωμένου διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Πάνω σε αυτή τη βάση, θα δημιουργήσουμε ένα ανοικτό και χωρίς αποκλεισμούς φόρουμ ώστε να ενθαρρύνουμε τη συνεργασία και να παρακολουθούμε την πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση της Στρατηγικής για τη Βιομηχανική Πολιτική της ΕΕ. Η διαδικασία αυτή θα αξιοποιήσει επίσης προβληματισμούς από υφιστάμενες ομάδες που συνδέονται με τις πρωτοβουλίες της ΕΕ στον τομέα της βιομηχανικής πολιτικής⁶⁵. Για παράδειγμα, το 2018, κατά την Ευρωπαϊκή Ημέρα Βιομηχανίας θα συζητηθούν, μεταξύ άλλων, οι τεχνολογίες του μέλλοντος με βάση τις εργασίες της ομάδας υψηλού επιπέδου για τις βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής⁶⁶ και θα υπάρξει συμβολή στην ατζέντα του στρατηγικού φόρουμ για τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.

10. Συμπεράσματα

Υπάρχει ευρεία συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών, των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και των εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των ηγετών της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, σχετικά με την ανάγκη να ενώσουμε τις δυνάμεις μας στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης και ολιστικής στρατηγικής για τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, συμφωνώντας για τα κύρια στοιχεία που θα συνεπάγεται μια τέτοια στρατηγική.

Η παρούσα ανακοίνωση περιγράφει τις βασικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες αυτής της ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη βιομηχανική πολιτική — μιας στρατηγικής που ενισχύει τη βιομηχανία ώστε αυτή να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και ανάπτυξη, που υπερασπίζεται τις περιφέρειες και τους εργαζόμενους που πλήττονται περισσότερο από τη βιομηχανική αλλαγή και που ενισχύει και διαφυλάσσει τον ηγετικό ρόλο της Ευρώπης, την ανταγωνιστικότητα και την τεχνολογική υπεροχή. Η στρατηγική αποτελεί σημαντικό σημείο αναφοράς και θα καταστήσει δυνατή την πιο συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουμε, αναπτύσσουμε και εφαρμόζουμε τις πολιτικές μας, τη νομοθεσία και τα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Ενώ έχουν ληφθεί σημαντικά μέτρα, πολλά πρέπει ακόμη να γίνουν ώστε να τεθεί πλήρως σε εφαρμογή η στρατηγική και να μπορέσει η βιομηχανία και οι πολίτες μας να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες του μέλλοντος, σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ. Η ευθύνη αυτή είναι κοινή και βασίζεται στις προσπάθειες, τη συνεργασία και την ενεργό συμμετοχή των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των εθνικών και των περιφερειακών φορέων. Το πιο σημαντικό στοιχείο επιτυχίας είναι ο ενεργός ρόλος της ίδιας της βιομηχανίας.

Ένα ανοικτό, συνεργατικό και χωρίς αποκλεισμούς φόρουμ διαλόγου είναι απαραίτητο για την παρακολούθηση της προόδου που σημειώνει η παρούσα Στρατηγική για τη Βιομηχανική Πολιτική και για τον εντοπισμό των περαιτέρω ενεργειών που απαιτούνται σε όλα τα επίπεδα

⁶⁵ Μεταξύ άλλων, για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα των εθνικών πρωτοβουλιών σχετικά με την ψηφιοποίηση της βιομηχανίας.

⁶⁶ Ομάδα εμπειρογνομόνων της Επιτροπής: «Ομάδα στρατηγικής υψηλού επιπέδου στο πλαίσιο του Ορίζοντα 2020 για τις βιομηχανικές τεχνολογίες»

(διεθνές, ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό, τοπικό). Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα συμβολής στη διαδικασία αυτή.

Η Επιτροπή θα διοργανώσει μία ετήσια Ημέρα Βιομηχανίας, όπου θα συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, πριν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές μας σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο συνεργάζονται προκειμένου να δώσουν τη δυνατότητα στην ευρωπαϊκή βιομηχανία να δημιουργήσει θέσεις εργασίας, ανάπτυξη και καινοτομία στην Ευρώπη και προκειμένου να εντοπίσουν τις νέες αναδυόμενες βιομηχανικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές τάσεις που ενδέχεται να χρειάζονται μια πολιτική απάντηση.

Η Επιτροπή θα παρουσιάσει τα συμπεράσματα, κατά την Ημέρα Βιομηχανίας, σε μια στρογγυλή τράπεζα υψηλού επιπέδου για τη βιομηχανία που θα συσταθεί το 2018 από εκπροσώπους των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, της βιομηχανίας, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών. Η στρογγυλή τράπεζα υψηλού επιπέδου για τη βιομηχανία θα παράσχει ανάδραση σε σχέση με τις πρωτοβουλίες και τις δράσεις της Επιτροπής, καθώς και συμβουλές σχετικά με την υλοποίηση της βιομηχανικής πολιτικής σε διάφορα επίπεδα.

Η Ευρωπαϊκή Ημέρα Βιομηχανίας και η στρογγυλή τράπεζα υψηλού επιπέδου για τη βιομηχανία θα συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό στο να διασφαλίσουν ότι οι στόχοι της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας λαμβάνονται σοβαρά υπόψη στις πολιτικές σε όλα τα επίπεδα. Προκειμένου να δοθεί η αναγκαία ώθηση, η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αναμένει από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την τακτική καταγραφή της προόδου στον τομέα αυτόν.